

Nasza Parafia

Informator Ewangelicko – Augsburskiej
Parafii Wniebowstąpienia Pańskiego
w Warszawie

Nr 2 (165) – luty 2015 roku

Hasło miesiąca: Nie wstydę się Ewangelii Chrystusowej, jest ona bowiem mocą Bożą ku zbawieniu każdego, kto wierzy Rz 1, 16.

---

ks. dr Dariusz Chwastek   **Życie i zbawienie w Jezusie Chrystusie**

Tedy arcykapłani i faryzeusze zwołali Radę Najwyższą i mówili: Cóż uczynimy? Człowiek ten dokonuje wielu cudów. Jeśli go tak zostawimy, wszyscy uwierzą w niego; wtędy przyjdą Rzymianie i zabiorą naszą świątynię i nasz naród. A jeden z nich, Kaifasz, który tego roku był arcykapłanem, rzekł do nich: Wy nic nie wiecie, i nie myślicie, że lepiej jest dla nas, by jeden człowiek umarł za lud, niż żeby wszystek ten lud zginął. A tego nie mówił sam z siebie, ale jako arcykapłan w owym roku prorokował, że Jezus miał umrzeć za naród. A nie tylko za naród, lecz też aby zebrać w jedno rozproszone dzieci Boże. Od tego też dnia naradzali się, aby go zabić (J 11, 47-53).

Drogie siostry i bracia w Jezusie Chrystusie!

Zdobywać władzę, posiadać ją i zachować, sprawować rządy, mieć wpływ i moc decydować o przyszłości nie tylko własnej, ale na przykład całego narodu czy nawet świata – to wielka pokusa, której trudno się oprzeć wielu ludziom i ugrupowaniom. Przytoczony fragment biblijny ukazuje nam grupę ludzi, którym wydawało się, że trzymają w swoich rękach stery historii. Rada Najwyższa, Sanhedryn, stanowił grupę bogatych arystokratów, którzy sprawowali rząd dusz w Izraelu. W swoich działaniach zmierzali do utrwalenia religijnej, społecznej, a także politycznej władzy. I trzeba przyznać, że udawało się im panować nad sytuacją w Palestynie czasów Jezusa. Do czasu...

Oto względny spokój został nieoczekiwanie zakłócony. Zaczęły pojawiać się głosy o młodym nauczycielu, który żyje, postępuje i przemawia w niecodzienny sposób. Jego słowa wydawały się prowokacyjne, uderzały w przywódców ludu, a nawet pozornie zdawały się godzić w dobro Izraela! Jak to czasem bywa – zjawili się donosiciele, którzy na bieżąco informowali Sanhedryn o słowach i czynach tajemniczego nauczyciela. Jezus z Nazaretu wykazywał się przy tym biegłą znajomością pism Starego Testamentu. Wyróżniał się tym, że nie składał ofiar przebłągalnych za grzechy, przemawiał z charyzmą, czym zdobywał rosnącą popularność. Coraz więcej ludzi przychodziło do Niego, by Go słuchać oraz prosić o uzdrowienie. Z punktu widzenia faryzeuszy było to niepokojące. Wszak słowa Nauczyciela z Nazaretu z wolna zmieniały się w czyny, które budziły entuzjazm i podziw. Zapytajmy, co się wydarzyło?

Oto bowiem Jezus przybywa do Betanii i na oczach zgromadzonego tłumu wskrzesza będącego od trzech dni w grobie łazarza. Zrobił się ogromny zamęt.

Dotąd nikt nie miał władzy nad śmiercią. A taka władza nie tylko zachwyca, ale i pociąga. Wskreszenie Łazarza sprawiło, że „wielu uwierzyło w Niego”, czyli zaufało Jezusowi.

O tym niezwykłym wydarzeniu szybko doniesiono faryzeuszom i saduceuszom. Sytuacja stała się groźna. Jeśli Chrystus, za którym zaczynają podążać coraz większe rzesze ludzi, stanie się przyczyną jakichkolwiek rozruchów, cesarz rzymski będzie interweniować, a Rada Najwyższa straci swoją władzę, bo nie potrafiła zapanować nad swoim ludem.

Zauważmy, że faryzeusze i saduceusze nie myślą, czy Jezus ma rację, czy nie. Stawiają sobie raczej pytanie, którego nie powstydziliby się pewnie specjaliści od *Public Relation*: jaki skutek odniesie Jezusowe nauczanie i działania oraz jak to wpłynie na sprawowanie przez nich władzy? Ich diagnoza była pesymistyczna, dlatego na wspólnym spotkaniu zaplanowali spisek przeciwko Jezusowi. Byli zgodni co do tego, że Jezus zdobył zbyt wielką popularność i uznanie. Nastąpiło zbyt wielkie poruszenie. W sercach ludzi niepomierne wzrosły nadzieje na rychłe przyjście Królestwa Bożego, którego nastanie, postawiłoby pod znakiem zapytania dotychczasowe działania Rady Najwyższej. Postanawiają, że trzeba szybko i radykalnie zadziałać! Rodzi się więc pytanie: „Cóż uczynimy? [...] *Jeśli go tak zostawimy, wszyscy uwierzą w niego; [...] A jeden z nich, Kajfasz, który tego roku był arcykapłanem, rzekł do nich: Wy nic nie wiecie, i nie myślicie, że lepiej jest dla nas, by jeden człowiek umarł za lud, niż żeby wszystkich ten lud zginął*”. Podjęli więc myśl o zabójstwie Jezusa.

Wydawało im się, że trzymają stery spraw w swoich rękach. Ale czy człowiek ma taką moc? Czy jest zdolny przeciwstawić się Bożym planom? Czy ma możliwość unicestwienia Bożej Prawdy, Ewangelii? Mimo że mogło na to wyglądać, to w istocie nie jest prawdą, że Rada Najwyższa, saduceusze, faryzeusze z Kajfaszem na czele trzymają ster w swoich rękach. To złudzenie, że mają siłę powstrzymać działanie Jezusa. Jezus żyje i umiera nie na podstawie ich decyzji! Arcykapłan Kajfasz nie zdawał sobie sprawy, że w śmierci Jezusa dzieje ludzkości przybiorą nowy kierunek. Bo stery historii świata i ludzkości znajdują się w rękach Bożych. Co niezwykłe, plan Boży realizuje się bez przeszkód dzięki przeciwnikom Jezusa!

Rada Najwyższa chciała uratować cały naród przed Jezusem. Zatem skazała Go na śmierć. Jednak Boży zamysł był zgoła inny. To Izrael wraz ze wszystkimi innymi ludźmi został uratowany przez Niego. Ważne jest to, że w śmierci Jezusa, o której – jak się wydaje – postanawiają Jego wrogowie, Bóg dopełnił sądu nad grzechem, obarczając Jezusa grzechem za nas, by nam otworzyć drogę do nowego, odrodzonego życia.

Historia ludu Bożego, jak i całego świata, nie stoi wobec pytania: czy plan Boży może się zrealizować, czy nie? Bóg jest w swoim działaniu suwerenny i zawsze realizuje to, co postanawia. Jego zamierzeniem jednak nie jest uczynienie z nas bezwolnych narzędzi gotowych do wykorzystania w Jego planach. Możemy brać udział w historii zbawienia jako Jego dzieci, które ciągle obdarowuje, a które w swej ufności i wierze zwracają się do Niego, polegają na Nim.

Czas pasyjny z całą mocą przypomina nam, że Bóg ofiarował na śmierć swojego Syna. I jeśli nas uczynił uczestnikami Jego śmierci, to także Jego zmartwychwstania, bo chce, by nikt nie ginął, ale miał życie wieczne. Tu odnajdujemy sens słów arcykapłana Kajfasza, który wypowiadając się wobec Najwyższej Rady „*nie mówił sam z siebie, ale jako arcykapłan w owym roku prorokował, że Jezus miał umrzeć za naród. A nie tylko za naród, lecz też aby zebrać w jedno rozproszone dzieci Boże*”.

Tak, w Jezusie Chrystusie rozproszona ludzkość ma szansę ponownego zjednoczenia się. Początkiem zjednoczenia rozproszonych dzieci Bożych jest życie i śmierć Jezusa Chrystusa. Miejscem, gdzie wszyscy możemy pójść i zebrać się jest Krzyż, bo on prowadzi do jedności z Bogiem i między ludźmi. Również nas Bóg pragnie w Jezusie zebrać w jedno. Jedno z Chrystusem i jedno jako siostry i bracia, odnowieni i zjednoczeni Jego miłością. Dzisiaj Boża oferta kierowana jest do nas: dobra wola Boga, ofiarowana człowiekowi w Jezusie Chrystusie, jest przyszłością dziejów ludzkości.

Pozwólmy się wpręgnąć w Boże działanie, a pozbedziemy się złudzeń, że sami trzymamy stery naszego życia, że od początku do końca wszystko zależy od nas. Poddajmy się działaniu Bożemu w Jezusie Chrystusie ze świadomością, że wszystko od Niego pochodzi i ku Niemu się zwraca, bo u Niego jest wszystko – życie i zbawienie. Amen.

Warszawa, w lutym 2015 r.

ks. dr Dariusz Chwastek

*****

Czas pasyjny

Okres **czasu pasyjnego** (wielkiego postu) odgrywa istotną rolę i zajmuje szczególne miejsce w kalendarzu liturgicznym Kościołów ewangelickich i w doświadczeniu religijnym protestantów. Nazwa tego okresu pochodzi od słowa „pasja” (łac. *passio* – męka), które odnosi się bezpośrednio do męki Pańskiej – cierpienia i śmierci Jezusa Chrystusa. Zdaniem naszego Reformatora, ks. Marcina Lutra, to właśnie w Krzyżu Bóg objawia się w niepowtarzalny sposób, a czas pasyjny przeznaczony jest na rozważanie prawd o zbawczej śmierci Chrystusa.

Czas pasyjny rozpoczynamy w **Środę Popielcową** (tzw. Dzień Modlitwy i Pokuty) przypadającą na 46 dni kalendarzowych przed **Wielkanocą**, a kończymy w **Wielkim Tygodniu** (w **Wielką Sobotę**). **Czas pasji** jest okresem pokuty pojętej jako duchowe i moralne opamiętanie, powrót lub wzmocnienie relacji z Bogiem, naprawa wyrządzonych bliźnim szkód, podjęcie zobowiązania do życia na co dzień zgodnie z ewangelicznymi wskazaniem. Sprzyja temu atmosfera wyciszenia, modlitwy, wejrzenia w siebie i refleksji nad Pismem Świątym.

W czasie pasyjnym powinno być przede wszystkim miejsce na zwiastowanie żywego Słowa Bożego oraz porządkowanie własnego życia przed Bogiem i bliźnimi. Nie odbywają się wtedy radosne uroczystości (chrzty i śluby). W tym okresie używa się filetowej barwy liturgicznej, która symbolizuje pokutę, a także powagę i skupienie.

Jakkolwiek praktykowanie postu (okresowe wstrzymywanie się od spożywania określonych potraw i napojów) nie ma charakteru obligatoryjnego, to jednak Kościoły ewangelickie podejmują liczne akcje polegające na promowaniu wśród swoich członków, w tym zwłaszcza wśród młodzieży, zwyczajów rezygnowania w czasie pasyjnym z rozrywki, oglądania telewizji i używek. Ponadto, wszyscy ewangelicy są uwrażliwiani na problemy osób będących w potrzebie. Na ich rzecz przeprowadzane są akcje charytatywne, z których dochód przeznaczony jest na wsparcie domów opieki, domów dziecka itp. Dobry przykład takiej działalności stanowi akcja pt. „Skarbonka diakonijna”, która od 10 lat jest realizowana przez Diakonię we wszystkich Parafiach naszego Kościoła.

Szanowny Księżu Proboszczu,
Szanowna Rado Parafialna,
Drodzy Chórzyści,
Drogie siostry i bracia w Panu naszym Jezusie Chrystusie.

W ostatnim czasie doświadczyliśmy wiele miłości i wsparcia z Waszej strony poprzez przekazaną pomoc na rzecz leczenia naszego syna Antosia. W chwilach kłopotu i troski człowiek potrzebuje obecności Boga i drugiego człowieka. Wszchemogący Pan dał nam syna, który jest wyjątkowy. Poprzez jego chorobę ciągle do nas przemawia. Zaś jego uśmiech jest niczym Boży płomyczek w tym zabieganym świecie. Poza Bożą obecnością w naszej codzienności doświadczamy również Waszą obecność. Wsparcie jakie otrzymaliśmy i nadal otrzymujemy pomaga nam w leczeniu i rehabilitacji Antosia, ale jest również świadectwem wielkiego serca ludzi wyjątkowych.

Serdecznie Wam dziękujemy za to, że jesteście, za Wasze otwarte serca i pomocne dłonie. Prosimy was przede wszystkim o modlitwę o nas i Antosia.

Pozdrawiamy serdecznie z Mazur! Antoś, Paulina i Marcin Pysz.

Sprawozdanie proboszcza z działalności duszpasterskiej i organizacyjnej w roku 2014

W roku sprawozdawczym 2014 towarzyszyło nam następujące hasło biblijne:
„Moim szczęściem być blisko Boga” (Hbr 73, 28).

I. Życie parafialne

Życie zborowe w roku 2014 skupiało się głównie na niedzielnych nabożeństwach komunijnych oraz tygodniowych nabożeństwach pasyjnych i adwentowych. W sumie odbyło się **77** nabożeństw (odprawiłem 68). Wzorem lat ubiegłych również w minionym roku kazania podczas tygodniowych nabożeństw pasyjnych i adwentowych wygłaszali studenci teologii ChAT w Warszawie. Dodatkowo odbyły się nabożeństwa we wszystkie Święta wypadające w dni powszednie.

Na koniec okresu sprawozdawczego do naszej Parafii należały **643** osoby, co oznacza, iż w porównaniu z rokiem ubiegłym (**628** osób), liczba członków zwiększyła się o **15** osób. Na taki stan rzeczy wpłynęły zasadniczo dwa faktory: przede wszystkim zmiana miejsca zamieszkania ewangelików, którzy wybrali naszą Parafię, stając się jej nowymi członkami oraz konwersja pięciu osób, która odbyła się 14 grudnia minionego roku.

Ponadto, prowadzone były cotygodniowe spotkania biblijne, które zazwyczaj miały charakter kameralny – każdorazowo uczestniczyło w nich nie więcej niż 10 osób. W sumie była nimi zainteresowana grupa około 20 osób.

Co miesiąc odbywały się zebrania Koła Pań oraz Koła Seniorów, w których również uczestniczyłem.

Miałem okazję odbyć kilkanaście wizyt domowych oraz szpitalnych, w trakcie których odwiedzałem naszych parafian. W większości przypadków odwiedziny były połączone z Wieczerzą Pańską.

W Parafii w ramach Międzyszkolnego Punktu Katechetycznego regularnie odbywały się lekcje religii, szkołka niedzielną, a także prowadzone były zajęcia plastyczne dla dzieci. Zajęcia plastyczne prowadziła Pani Małgorzata Weigle (raz w miesiącu była wspierana przez Państwo Pawła Bodzona i Annę Lewandowską, którzy prowadzą z dziećmi zajęcia z gliny), zaś lekcje religii Pani Katarzyna Folgart. Ja z kolei prowadziłem zajęcia konfirmacyjne dla grupy 7 osób. W okresie sprawozdawczym odbywały się również regularne spotkania młodzieżowe grupy licealno-studenckiej, które miały miejsce w piątki o godz. 18.00.

Ogólna liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia do Międzyszkolnego Punktu Katechetycznego wynosiła **58** osób.

W ubiegłym roku po raz kolejny nasza Parafia przystąpiła do Ogólnopolskiego konkursu *Sola Scriptura*, w którym wzięły udział wszystkie dzieci ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Dwie nasze uczennice (Magdalena Kosmala i Zofia Niemczyk) zakwalifikowały się do etapu diecezjalnego, który odbył się 10 stycznia 2015 r. w Łodzi).

W każdy drugi poniedziałek miesiąca w naszej Parafii odbywały się spotkania byłych członków dawnego Stowarzyszenia Polskiej Młodzieży Ewangelickiej (zwanego kolokwialnie „Dinozaury”). Podobnie, regularnie co miesiąc (w każdą третią środę miesiąca) odbywały się w zebrania Warszawskiego Oddziału Koła Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, którego członkami są zarówno ewangelicy, jak i katolicy. Brałem udział w zebraniach obu grup.

W ostatni czwartek listopada (27.11.) odbyło się spotkanie autorskie z dr. Jerzym Sojką (adiunktem wydziału teologicznego Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej) w związku z ukazaniem się jego książki pt. „Czytanie Reformatora – Marcin Luter i jego pisma”. Spotkanie składało się z dwóch części: najpierw miała miejsce prelekcja na temat rozumienia Słowa Bożego w teologii ks. Marcina Lutera. Druga część spotkania była poświęcona książce.

II. Działalność ekumeniczna

Śladem lat minionych w 2014 r. odbywały się w naszym kościele nabożeństwa ekumeniczne, które miały miejsce co trzy miesiące – każdorazowo w pierwszy poniedziałek miesiąca. Podczas tych nabożeństw kazania wygłaszali zarówno duchowni, jak i swoją refleksją dzieliły się osoby świeckie zaangażowane w działalność ekumeniczną. Po każdym z nabożeństw uczestnicy byli zapraszani na spotkanie i poczęstunek w sali parafialnej. Poczęstunki były przygotowywane przez Koło Pań. Uczestnikami nabożeństw ekumenicznych w znacznej większości były osoby spoza naszej Parafii. Skład osobowy nabożeństw w głównej mierze się pokrywał, co znaczy, że nabożeństwa skupiały garstkę stałych, oddanych sprawie „ekumenistów”. Osobiście starałem się o to, by w doborze kaznodziejów zachować parytet kobiet i mężczyzn.

Omawiając temat ekumenii, warto powiedzieć o bardzo udanej współpracy naszej Parafii z Towarzystwem Biblijnym w Polsce. W domu parafialnym odbyły się spotkania Zarządu Towarzystwa Biblijnego oraz Komitetu przygotowującego Ekumeniczne Święto Biblii, a także kilkakrotnie zbierał się zespół konsultantów kościelnych wraz z redaktorami przygotowującymi do druku kolejne księgi Starego Testamentu.

III. Działalność muzyczna

W 2014 r. w naszej Parafii bardzo regularnie odbywały się próby chóru parafialnego prowadzonego przez Panią Katarzynę Folgart. Chór występował regularnie podczas naszych nabożeństw, parafialnych uroczystości, a także reprezentował Parafię na zewnątrz: w dniach 10 i 11 maja uczestniczył w Diecezjalnym Zjeździe Chórów Diecezji Warszawskiej, a 7 czerwca wziął czynny udział w jubileuszu Parafii E-A w Płocku, która obchodziła 210-tą rocznicę powstania.

Ponadto, w naszym kościele odbyły się trzy koncerty muzyczne, z czego dwa pierwsze były połączone z niedzielnymi nabożeństwami.

I tak w niedzielę 30 marca – po wprowadzeniu w urzędowanie nowych gremiów parafialnych – wystąpił Zespół Muzyki Dawnej pod kierownictwem Adama Jastrzębskiego.

W niedzielę 8 czerwca miał miejsce koncert na piłę i organy. Na pile grała artystka występująca pod pseudonimem artystycznym „Celestine”, a na organach grała Pani Emilia Dziubińska.

Z kolei 26 października wystąpił amatorski Zespół Puzonistów z Uelzen w Niemczech (zespół należy do Parafii ewangelickiej w Altenmedingen, która posiada wieloletnie partnerstwo z Parafią EA w Zgierzu).

IV. Wizyty zagranicznych gości

W niedzielę 14 września gościliśmy grupę pastorów i pracowników kościelnych z Niemiec (z okręgu kościelnego Bonn i Nauen-Ratenow z okolic Berlina). Podczas wspólnego nabożeństwa kazanie wygłosił emerytowany ks. superintendent Burkhard Mueller. Po nabożeństwie w sali parafialnej goście spożyli obiad przygotowany przez Koło Pań.

Podobnie 17 września 2014 r. gościliśmy grupę parafian z Niemiec (z Parafii luterańskiej w Haddeby na północy Niemiec). W trakcie ich pobytu w naszej Parafii miało miejsce spotkanie z reprezentacją Rady Parafialnej oraz wspólna kolacja, którą przygotowało Koło Pań.

V. Ewangelickie Towarzystwo Oświatowe

Jeden raz w miesiącu uczestniczę w posiedzeniach Rady Fundacji „Ewangelickiego Towarzystwa Oświatowego” (ETO) z siedzibą przy ul. Rosoła 10. Od września 2013 r. Fundacja prowadzi przedszkole „Szkrabki”, a od września 2014 r. szkołę podstawową im. Samuela Bogumiła Lindego.

*****

Szanowni Państwo,

pragnę w tym miejscu podziękować wszystkim, którzy byli zaangażowani w pracę parafialną w minionym roku. Dziękuję więc członkom Rady Parafialnej, członkom Komitetu Parafialnego, Komisji Rewizyjnej, Komisji Diakonijnej, Chórowi Parafialnemu, członkiniom Koła Pań, pracownikom etatowym, kościelnym, wolontariuszom należącym i nienależącym do naszej Parafii, a także uczestnikom nabożeństw i wszystkim osobom życzliwym naszej działalności parafialnej. Bardzo dziękuję Wam, Drodzy, za Wasze zaangażowanie i wspieranie naszej Parafii.

Gorące podziękowania kieruję także na ręce kolegium redakcyjnego oraz autorów tekstów, dzięki którym biuletyn parafialny „Nasza Parafia” może się ukazywać co miesiąc.

Niechaj również bieżący rok będzie nadal błogosławiony zarówno w naszym życiu zborowym, jak i w Waszym życiu osobistym, rodzinnym i zawodowym.

Warszawa, 11.02.2015 r.

ks. dr Dariusz Chwastek

STATYSTYKA PARAFIALNA

na podstawie danych przekazywanych przez parafię w ramach sprawozdawczości ogólnokościelnej

L. P.	Pozycja	2013 r.	2014 r.
1	Aktualna liczba parafian	628	643
2	Liczba wstąpień do Kościoła	4	5
3	Liczba chrztów	12	4
4	Liczba osób przybyłych skutkiem zmiany zamieszkania	5	16
5	Liczba osób, które wystąpiły z Kościoła	1	1
6	Liczba zgonów	19	9
7	Liczba wyrejestrowanych skutkiem zmiany zamieszkania	4	0
8	Liczba osób przystępujących do Komunii Świętej	3497	2630
9	Liczba osób płacących składki	354	331
10	Średnia ofiarność na osobę (zł/rok)	378	327
11	Liczba pogrzebów parafian	19	9
12	Liczba pogrzebów z zewnątrz	2	6
13	Liczba konfirmantów	7	7
14	Liczba ślubów	3	3
15	w tym ślubów o różnej przynależności wyznaniowej	2	3
16	Liczba dzieci uczęszczających do punktów katechetycznych	57	58
17	Liczba dzieci uczęszczających na szkółki niedzielne	18	18
18	Liczba pracowników świeckich na pełnym etacie	0	0
19	Liczba pracowników świeckich na niepełnym etacie	3	3

TURNUSY REHABILITACYJNE NA MAZURACH

Parafia w Sorkwicach posiada stację diakonijną, w której działa punkt rehabilitacyjny. Powstał zamysł, by w bieżącym roku od połowy sierpnia uruchomić 2 lub 3 **turnusy wypoczynkowe połączone z zabiegami rehabilitacyjnymi** trwającymi po 2 tygodnie (10 dni roboczych) – odpłatnymi lub bezpłatnymi **w ramach NFZ**.

Dostępne zabiegi: elektroterapia, magnetoterapia, laseroterapia, krioterapia miejscowa, ultradźwięki, światłolecznictwo, masaż leczniczy i limfatyczny, masaż mechaniczny, ćwiczenia na przyrządach, ćwiczenia indywidualne. Do wykonania zabiegów bezpłatnych będą konieczne skierowania od lekarzy.

Mając świadomość tego, że w Warszawie na usługi w ramach ubezpieczenia czeka się parę miesięcy i biorąc pod uwagę jak pięknie położona jest sorkwicka parafia i jak wspaniałe warunki wypoczynku może zaoferować, zachęcamy gorąco do skorzystania z takiej możliwości.

Zamyśl jest jeszcze w fazie projektu i precyzowania. Chcemy wstępnie zorientować się ile będzie osób chętnych i w jakich terminach, czy osoby korzystające z rehabilitacji będą chciały przyjechać same czy z rodzinami/przyjaciółmi. Cena pobytu/ wyżywienia będzie zależała od ilości chętnych.

Parafia dysponuje nowo wyremontowanym budynkiem, w którym w czasie ostatnich wakacji odbyły się bardzo udane wczasy dla naszych parafian z dziećmi. Jest też kilka drewnianych, w pełni wyposażonych domków typu bungalow, dostępnych do połowy września. Od wielu lat jeżdżą tam jesienią tzw. Dinozaury – tzn. pokolenie emerytowanych już byłych uczestników ewangelickich obozów młodzieżowych (wśród nich oczywiście nasi parafianie!). Dla miłośników bardzo komfortowych warunków – miejsca w pensjonacie położonym nieopodal. Na terenie obozowym znajduje się plac zabaw dla dzieci oraz tzw. otwarta siłownia. Do jeziora kilkadziesiąt metrów. Wokół grzybne lasy i raj dla wędkarzy, miłośników długich lub krótkich spacerów, wycieczek rowerowych. Świetlica z telewizorem, dostępne gry planszowe, boisko do piłki nożnej, kajaki. Zadaszone miejsce na grilla i wiata na ognisko. Dojazd bezpośredni z Warszawy rejsowymi autobusami z Dworca Zachodniego – od przystanku w Sorkwicach do Parafii ok. 150 m. W pobliżu 2 restauracje i kilka bardzo dobrze zaopatrzonych sklepów.

Projekt będzie miał prawdopodobnie charakter ogólnopolski, może być wielu chętnych a ilość miejsc ograniczona! Prosimy o **wstępne zgłoszenia do 8 marca** z podaniem planowanego terminu, ilością osób towarzyszących nie planujących korzystania z zabiegów (z wyszczególnieniem również dzieci!), telefonicznym numerem kontaktowym, ew. adresem mailowym.

Dodatkowe dostępne u Jolanty Janowskiej – nr telefonu 601 774 720.

SPRAWOZDANIE

z działalności Komisji Diakonijnej Parafii Wniebowstąpienia Pańskiego w Warszawie
w 2014 roku

Podstawowym zadaniem służby diakonijnej jest niesienie pomocy każdemu bez względu na wiek i wyznanie.

W omawianym okresie sprawozdawczym Komisja Diakonijna wypełniła swoje cele z dużą troską i zaangażowaniem.

Rodzina [spoza parafii], która w styczniu zgłosiła się do nas o pomoc, otrzymała paczkę żywnościową [100,76 zł.] i ciepłą odzież. W czerwcu, wobec zagrożenia wstrzymania dostaw energii elektrycznej do ich domu, ze środków diakonijnych zapłacono również rachunek [110 zł.] za prąd.

W sierpniu rodzina otrzymała paczkę żywnościową [49,90 zł] a pracownik diakonijny zafundował dzieciom [7 i 9 lat] wycieczkę do ZOO i zwiedzanie Warszawy. Pragnę podkreślić, że jedynym problemem tej rodziny jest ubóstwo, nie występują w niej żadne uzależnienia. Ojciec bardzo ciężko pracuje jako ładowacz w REALU. Jest solidnym, obowiązkowym pracownikiem [rozmawiałam z kierownikiem zmiany], matka - rencistka - słabo radzi sobie z najprostszymi czynnościami domowymi. Praktycznie nie opuszcza mieszkania, bo nie potrafi wrócić do domu. Dzieci pod każdym względem mogą liczyć tylko na ojca.

Rodzina objęta jest opieką MOPS w Wesolej [gdzie też byłam], ale pomoc ośrodka ogranicza się przeważnie do niewielkich [czasami nawet 20 złotych] dopłat do szkolnych obiadów dla dzieci, ponieważ podobnych rodzin na terenie gminy jest bardzo dużo.

27 sierpnia rodzinie tej zawiozłam meble [z odzysku] na wyposażenie jednego pokoju, firanki, zasłony, dywan, odzież i stółczyce dla dzieci.

Zafadunku [w trzech miejscach], przewozu, rozładunku dokonał gratis znajomy kierowca w uznaniu [jak się wyraził] dla mojego „zacięcia społecznego”. Paczkę świąteczno-żywnościową [ze względu na jej wagę] do Wesołej dostarczył samochodem Paweł Jung, za co bardzo serdecznie dziękuję. W sezonie zimowym 2014 roku paczki żywnościowe otrzymali również trzej bezdomni, którzy zgłosili się do naszej parafii po wsparcie.

Z pomocy diakonijnej korzystali także nasi parafianie, będący w trudnej sytuacji materialnej. Paczki żywnościowe otrzymywało 9 osób. Na święta Bożego Narodzenia 8 osobom dostarczono paczki z produktami niezbędnymi na Wigilię i Święta. Jedna osoba otrzymała zestaw wigilijno-święteczny ufundowany przez pracownika diakonijnego. W roku 2014 na artykuły żywnościowe wydano: 1 927, 82 zł.

Członkowie komisji diakonijnej tak jak w latach ubiegłych pomagali naszym seniorom w robieniu zakupów, sprzątaniu [dwukrotnie po wymianie rur], dotarciu do przychodni lekarskich, banków, utrzymywaniu higieny osobistej. Będącym w bardzo trudnej sytuacji finansowej refundowano zakup leków i podstawowego sprzętu rehabilitacyjnego, wydano na ten cel łącznie: 2 753, 07 zł. [leki: 1 798, 07 zł., sprzęt: 955, 00 zł.]

Osoby, które niespodziewanie znalazły się w kłopotliwej sytuacji mogły liczyć na pomoc finansową w postaci zapomogi bezzwrotnej. Skorzystało z niej pięć osób. Kwota wydatkowana na ten cel to: 1 300, 00 zł.

Pracownik diakonijny w okresie: 17. stycznia do 7. lutego 2014 roku 18 razy odwiedził w szpitalu MSW na ulicy Wołoskiej ciężko chorą parafiankę. Po jej powrocie do domu od 7. lutego do 3. marca 2014 pełnił codzienny dyżur pielęgniacyjny. Od 3 do 24 marca 2014 odwiedził ją 18 razy w szpitalu prof. Orłowskiego przy ul. Czerniakowskiej. W jednej z wizyt [komunijnej] pracownik towarzyszył księdzu proboszczowi Dariuszowi Chwastkowi.

24 marca karetką pogotowia odwoził tę parafiankę do Domu dla Przewlekłe Chorych Kobiet na Białołęce. Tu odwiedził ją czterokrotnie. Pani Helena Kowieska zmarła 4 kwietnia 2014 roku. Rodzina [dalsza] i przyjaciele pożegnali ją 14 kwietnia na cmentarzu przy ul. Młynarskiej. Wszystkie sprawy związane z pogrzebem załatwiał pracownik diakonijny. Pomagał również przy porządkowaniu mieszkania zmarłej.

Ponadto pracownik diakonijny złożył 4 wizyty w szpitalu u innych parafian, 8 wizyt w domach opieki w tym jedną z księdzem.

Od 7 do 12 października pracownik diakonijny sprawował 24-godzinną opiekę nad parafianką mającą duże kłopoty z poruszaniem się, której opiekunka wyjechała na turnus rehabilitacyjny. Ogółem pracownik diakonijny złożył w 2014 roku 380 wizyt domowych.

Tak jak w latach ubiegłych seniorzy otrzymywali wysyłane pocztą kartki z życzeniami urodzinowymi i świątecznymi, wykonywane były kartki i ozdoby do paczek bożonarodzeniowych. Pracownik diakonijny brał udział w przygotowaniu i dystrybucji paczek świątecznych dla naszych seniorów, osobiście dostarczył 35 paczek.

W dniu Święta Żniw przygotował stoisko diakonijne z własnej roboty przetworami owocowo-warzywnymi. Utarg z ich sprzedaży powiększył fundusze na cele charytatywne. W roku 2014 na działalność diakonijną wydano: 7 965, 03 zł.

28 maja 2014 roku na zebraniu sympatyków diakonii parafialnej z udziałem księdza proboszcza wyłonila się grupa wspierająca w działaniu pracownika diakonijnego. Grupę tę stanowią panie: Janina Muszyńska, Anna Rybińska i Agnieszka Wende-Wunsche. Za wsparcie fizyczne, materialne – dla potrzebujących, i duchowe grupie tej bardzo serdecznie dziękuję. Dziękuję również tym, którzy przyczynili się do sprawnej - zakończonej w Święto Epifanii - dystrybucji paczek świątecznych oraz tym, którzy anonimowo angażowali się w niesienie pomocy bliźniemu będącemu w potrzebie.

Barbara Walewska

Sprawozdanie prezesa Rady Parafialnej za rok sprawozdawczy 2014

5-letnia kadencja obecnej Rady Parafialnej rozpoczęła się dnia 30 marca 2014 r., przy czym ukonstytuowanie się Rady nastąpiło dnia 2 kwietnia 2014 r. Skład Rady: Prezesem został Paweł Niemczyk, Sekretarzem Łucja Cholewik, Skarbnikiem dr Michał Hucał. Wiceprezesem Rady (z urzędu) jest ks. dr Dariusz Chwastek, proboszcz Parafii. Pozostali członkowie Rady to Jolanta Janowska, Anna Rybińska i Bartosz Weiss.

Rada łącznie odbyła 9 comiesięcznych protokołowanych posiedzeń, 3 posiedzenia tematyczne poświęcone diakonii, stronie internetowej i Komitetowi organowemu, dwa spotkania z Komitetem, jedno Zgromadzenie Parafialne, oraz szereg konsultacji osobistych i mailowych. W wyniku analizy potrzeb duszpasterskich i ekonomicznych Parafii Rada sformułowała pakiet 10 tzw. Zamierzeń na Kadencję 2014 – 2018, które były publikowane uprzednio.

Przygotowania do wymiany przyłącza centralnego ogrzewania: Awaria C.O. która miała miejsce w czerwcu 2014 r., postawiła Radę przed koniecznością przygotowania całkowitej przebudowy przyłącza lub narażenia domu parafialnego wraz z jego mieszkańcami i budynku kościoła na dalsze nieprzewidywalne w czasie i skali awarie i konieczność kosztownych napraw. Na dzień dzisiejszy mamy następujące dokumenty niezbędne do zgłoszenia robót budowlanych: mapy do celów projektowych, projekt budowlano-wykonawczy przygotowany przez panią Elwirę Hendzel, poleconą nam przez panią Elżbietę Maliszewską z Rady Parafialnej św. Trójcy, uzgodnienia trasy rurociągu z dostawcą ciepła firmą Dalkia, zgoda właścicielska Ministerstwa Skarbu jako właściciela działki 24/5 i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jako zarządcy tej nieruchomości. Na działce znajduje się komora ciepłownicza, do której musimy się podłączyć. Czekamy na zgodę urzędu Dzielnicy Mokotów na zrobienie przecisku pod działkami 26/1 i 26/2, i sporządzenie umowy dającej Parafii tzw. tytuł prawny do dysponowania gruntem na cele budowlane. Po załatwieniu powyższych formalności będziemy mogli złożyć tzw. zgłoszenie prac budowlanych do Urzędu Dzielnicy Mokotów. Posiadamy również szereg ofert na wykonanie przyłącza wg projektu.

Odnośnie do realizacji tzw. Zamierzeń Rady: w latach 2013-2014 Parafia odziedzyczyła 2 kolejne mieszkania, po pani Ingeborg Krinke, i po Helenie Kowieskiej. W obu przypadkach wciąż trwają postępowania spadkowe przed Sądem Rejonowym dla m. st. Warszawy. Postanowienia powinny zapaść w marcu – kwietniu tego roku. Rozprawy sądowe już się odbyły, zeznawali na nich ks. dr Dariusz Chwastek i Sekretarz Łucja Cholewik.

Sprawa spadku i roszczeń po panu Edwardzie Richterze: okazało się, że Parafia jako spadkobierca może być współuczestnikiem nowego (innego niż sprawa odszkodowania za nieruchomość przy ul. Wąchocką) postępowania zwrotowego, o czym dowiedzieliśmy się od bratanka zmarłego, pana Sergiusza Richtera, zamieszkałego w Olsztynie. Stosowne pełnomocnictwo w imieniu Parafii złożył w kancelarii przygotowującej wniosek o zwrot nieruchomości ks. dr Dariusz Chwastek.

Sprawa cmentarza w Nowym Dworze Mazowieckim: Skarbnik dr Michał Hucał przeprowadził rozmowy w Biurze Konsystorza, i wywalczył aby umowa przedwstępna przejęcia tej nieruchomości od Kościoła nie była w formie aktu notarialnego, Rada podjęła stosowne uchwały w celu nadania dalszego biegu tej sprawie. Nabycie tej nieruchomości będzie wymagało uchwały Zgromadzenia Parafialnego. Termin nie jest jeszcze ustalony, zależy m.in. od stanowiska Konserwatora Zabytków właściwego dla tego terenu.

Sprawa tzw. „inwestycji parafialnej”: dwukrotnie odbyły się spotkania przedstawicieli Rady z szefem biura projektowego panem Bieląszewem i jego zespołem dotyczące możliwości ponownego nawiązania współpracy w sprawie tzw. „inwestycji”. Niestety, na skutek poważnej choroby i śmierci właściciela firmy CERACO pana Madurowicza, oraz obniżenia się rentowności budowy i wynajmu powierzchni biurowych, dalsza współpraca z CERACO na dzień dzisiejszy nie jest aktualna.

Trwa postępowanie administracyjne w sprawie parafialnej działki w Gostyninie.

Na wniosek Wydziału Ochrony Środowiska zostały wycięte tam drzewa, których korony wchodziły w światło ulicy. Udało się wynegocjować wycinkę bezkosztową, firma ogrodnicza wycięła drzewa w zamian za pozyskany materiał.

Parafia otrzymała w drodze darowizny od darczyńcy pragnącego zachować anonimowość, działkę leśną o powierzchni 5000 metrów kwadratowych w gminie Klembów koło Radzymina. Rada przewiduje dokonanie wizji lokalnej i sprawdzenia możliwości wykorzystania tej działki do celów parafialnych w stosownym czasie.

Sprawy remontowo-porządkowe: Rada bieżącej kadencji doprowadziła do końca tematy, przewijające się w posiedzeniach Rady od wielu lat: nowa tablica informacyjna przy wejściu do Parafii, poręczce przy wejściu na prezbiterium, szafka wnękowa w toalecie w podziemiu. Dopracowania wymaga zawartość tablicy informacyjnej. Ponadto udało się zrobić remont obydwu pokoi gościnnych, zakupić zamknięty boks na odśnieżarkę, oraz profesjonalną odśnieżarkę szczotkową, i na kosiarkę zakupioną na wiosnę. Uprzątnięto antresolę kościoła, i pomieszczenie pod schodami w budynku parafialnym. Dzięki anonimowym darczyńcom wymieniono wszystkie okna na parterze i w suterenie domu parafialnego, darczyńcom jeszcze raz serdecznie dziękujemy. Wycięto 4 drzewa na które zostało wydane pozwolenie, niestety nie udało się pozyskać wykonawcy, który by jednocześnie usunął całkowicie karpy i korzenie. Należy pamiętać, aby zgodnie z decyzją Wydziału Ochrony Środowiska dokonać nasadzeń zastępczych na wiosnę. Parafianie zainteresowani drewnem opałowym usunęli z terenu Parafii pocięte drzewa w zamian za stosowną ofiarę we własnym zakresie.

Sprawa parkingu MSW i odcięcia dojazdu do Parafii od strony ul. Batorego: w ubiegłym roku w tej sprawie odbyło się spotkanie z Prezydentem Wojciechowiczem i Naczelnym Inżynierem Ruchu Januszem Galasem. Panowie wyrazili zdumienie, że pozwolenie na budowę parkingu nie uwzględniło wpisanego do decyzji o warunkach zabudowy obowiązku Inwestora, czyli MSW wykonania dojazdu dla obsługi komunikacyjnej Parafii od strony ul. Batorego. Sprawa została przekazana do ZDM-u, odbyło się jedno spotkanie przed rozprawą sądową z panią dyrektor Ewą Lendzion, ale na razie brak ciągu dalszego, z uwagi na toczące się postępowanie sądowe. Ponadto odbyły się 3 rozprawy sądowe z pozwu Parafii, przeciwko MSW o usunięcie naruszenia posiadania dojazdu, na których zeznawali pani Kornelia Pilch i pan Jerzy Muszyński, natomiast ze strony MSW zeznawały dwie pracownice MSW. Ponadto Parafia wnioskuje o przesłuchanie w charakterze świadka pana Macieja Chmielewskiego, szefa firmy GraftonProjekt i zarządcę pełnomocnika MSW w postępowaniu o uzyskanie warunków zabudowy i pozwolenia na budowę. Przesłuchiwana była również pani dyrektor ZDM Ewa Lendzion.

Delegacja Rady wraz z Panem Jerzym Muszyńskim spotkała się z Dyrektorem Administracyjnym MSW Cezarym Góralczykiem i jego pracownikami które zeznawały w Sądzie. Niestety nie doszło do zbliżenia stanowisk, Dyrektor nie widzi żadnego błędu w postępowaniu MSW, i nie zamierza wnikać w rozbieżność między zapisami warunków zabudowy, a projekt i wykonanie parkingu w obecnym kształcie. Nadto MSW jest na bieżąco kontrolowane przez CBA, i NIK, i zdaniem dyr. Góralczyka nie ma możliwości ewentualnego współfinansowania przebudowy wjazdu od ul. Puławskiej, umożliwiającej bezpieczną i prawidłową komunikację dla Parafii. Kolejny termin rozprawy sądowej w marcu 2015. O zbadanie dokumentów do pozwolenia na ówczesną przebudowę ul. Batorego został poproszony pan Paweł Jung, inżynier drogownictwa.

Przebudowa strony internetowej Parafii: od 31 października 2014 r. działa całkowicie nowa strona internetowa, bardzo przejrzysta i prosta w szacie graficznej. Rada dziękuje webmasterowi panu Grzegorzowi Wójcikowi, za zaangażowanie i wielką sprawność we wprowadzaniu licznych zmian. W odpowiedzi na uwagi młodszego pokolenia, że młodzież komunikuje się głównie przez Facebooka, stronę Facebookową uruchomił niedawno na ochotnika pan Marek Bożek, któremu z tego miejsca Rada serdecznie dziękuje.

Rozbudowa Diakonii Parafialnej – podczas posiedzenia tematycznego z panią Barbarą Walewską, Rada zapoznała się ze skalą potrzeb diakonijnych Parafii, oraz przypadkami wymagającymi szczególnej troski. Do pomocy zgłosiły się pani Jadwiga Muszyńska, pani Agnieszka Wende-Wunsche i Anna Rybińska. Więcej w sprawozdaniu diakonijnym pani Barbary Walewskiej.

Do aktywizacji średniego pokolenia parafian można zaliczyć zgłoszenie się około 8 osobowej grupy, która zadeklarowała pomoc w prowadzeniu zajęć dla dzieci odbywających się podczas nabożeństwa. Również można zaliczyć do tego zamierzenia zaangażowanie kilkunastu osób w prowadzeniu zajęć dla dzieci podczas ubiegłorocznego Dnia Dziecka. Impreza ta miała też charakter święta parafialnego, znanego parafianom w formule z lat ubiegłych, z grillami, sałatkami, itp. Wszystkim aktywnym uczestnikom tego wydarzenia Rada Parafialna składa jeszcze raz gorące podziękowanie. Impreza ta zgromadziła ok. 100 dzieci z 3 warszawskich parafii, i ma zostać powtórzona w bieżącym roku.

Międzyparafialna integracja dzieci i młodzieży: Dzieci nasze brały udział w letnim obozie rodzinnym w Sorkwicach, obozie rodzinnym zimowym w Wiśle-Jaworniku. Z kolei nasza młodzież wzięła udział razem z młodzieżą z Poznania w obozie w Sorkwicach organizowanym przez p. Marię Tomaszewską i prowadzonym wspólnie z ks. Marcinem Kotasem.

Aktywność Parafii na poziomie Diecezji. Niestety nie doszło do skutku Diecezjalne spotkanie Rad Parafialnych, mające pierwotnie odbyć się w lipcu 2014 w Parafii w Zelowie, a następnie w styczniu 2015 w Węgrowie. Zostało ono przełożone na dzień 25 kwietnia 2015 r. i ma odbyć się w Parafii Św. Trójcy.

Reaktywacja Komitetu Organowego – Komitet formalnie został reaktywowany i odbyło się pierwsze spotkanie z mającym opiniować zakup nowych organów panem Michałem Markuszewskim (organistą Parafii Reformowanej), który podjął się opracować tzw. dyspozycję instrumentu.

Paweł Niemczyk

---

5 lutego pożegnaliśmy śp. Wiesława Emila Wakera, który zmarł 30 stycznia 2015 roku w wieku 85 lat.

OGŁOSZENIE: Szukam pracy jako Redaktor, Korektor, Copywriter, Pracownik biurowy, itp. Jestem osobą odpowiedzialną, komunikatywną, potrafię pracować w zespole. Szybko przyswajam nową wiedzę. Posiadam doświadczenie w redagowaniu oraz korekcie artykułów. Przez 6 lat pracowałam na stanowisku Redaktora. Do moich obowiązków należało między innymi przygotowywanie i opracowywanie skrótów informacji, obsługa aplikacji MS Office oraz skanera. Natomiast ze względu na ukończone studia pedagogiczne chętnie podejmę pracę także w przedszkolu bądź żłobku jako pomoc wychowawcy.

Bożena Nurzyńska (tel. 503 403 779)

Najserdeczniejsze życzenia składamy naszym Jubilatom:

*Pani Emmie NAWROCKIEJ – 2 lutego
Panu Zygfrydowi WEINGERGOWI – 3
lutego*

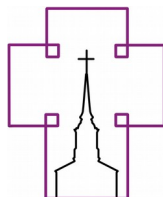
*Pani Zofii ROMANOWSKIEJ – 14 lutego
Pani Lidii SZAFRAN – 16 lutego
Pani Hannie WYSZOMIRSKIEJ – 19 lutego*

„Miłosierdzie, pokój i miłość niech będą waszym udziałem w obfitości (Jud 1,2).

©Nasza Parafia – Informator Rady Parafialnej PE-A Wniebowstąpienia Pańskiego w Warszawie

Redakcja: Łucja Cholewik, Dariusz Chwastek, Adam Golański, Jolanta Janowska i Małgorzata Weigle.

Droży czytelnicy, pragniemy poinformować, iż na naszej parafialnej stronie internetowej <http://www.pulawska.luteranie.pl/> istnieje możliwość pobrania informatora „Nasza Parafia” w formie elektronicznej (pdf) a także w formie spakowanej (zip) w postaci podzielonej na strony do samodzielnego wydrukowania. Będziemy Państwu wdzięczni za przekazywanie wszelkich uwag i propozycji dotyczących pisma na adres mailowy parafii: pulawska@luteranie.pl lub bezpośrednio do p. Adama Golańskiego, który zajmuje się wszelkimi sprawami technicznymi

związanymi z jego wydawaniem: adam.golanski@gmx.com

Parafia Ewangelicko-Augsburska Wniebowstąpienia Pańskiego ul. Puławska 2a

02-566 Warszawa, tel./fax 22 849 77 05 ☎ nr konta: 51-1020-1068-0000-1802-0000-0315

Godziny pracy kancelarii: pn., pt.: 10:00 – 13:00; wt., śr., czw.: 15:00 – 18:00; niedz.: 11:30 – 12:30

SOWA

ZIMA — potrafi być piękna! Białe śnieg, cudne kształty śnieżynek, sople i malowane przez mróz kwitnące obrazy na oknach. Kiedyś przy pięknej pogodzie pojechaliliśmy do lasu. Wszystko było zasypane białym puchem. W słońcu skrzyły się małe brylanciki — pojedyncze płatki. Podeszliśmy do opuszczonego małego domku. Nie było żadnych śladów i była niesamowita, głucha wręcz cisza. Widać, że dawno tu nikogo nie było. Byliśmy tylko my i piękna zima. Zachwycaliśmy się tą chwilą, aż tu nagle ... jakiś łopot i coś sporego przeleciało nad naszymi głowami. To była sowa! Prawdopodobnie znalazła schronienie w otworze komina nad dachem. Wystraszyliśmy się trochę! Kochani, ale tak naprawdę, to pewnie my ją wystraszyliśmy.

SOWY — to mądre ptaki. Znane jest powiedzenie: „Sowa-mądra głowa”. Mają dobry słuch i wzrok. Ciekawe jest to, że ptaki te nie mogą poruszać oczami. Aby się rozejrzeć- muszą obrócić całą swoją głowę. Świat widzą tylko w czarno-białych barwach, co wcale nie przeszkadza im w nocnych polowaniach. Żywią się owadami i małymi gryzoniami. Ich system trawienny nie radzi sobie z twardymi elementami, dlatego sierść i kości zjedzonych myszy wypluwają, zostawiając ślady w postaci tzw. wypluwek. Wśród sów znamy różne gatunki: **ptomykówka**, **pójdźka**, **puchówka**, **puszczyk**, **sóweczka**. Wszystkie lubią opuszczone, spokojne miejsca.

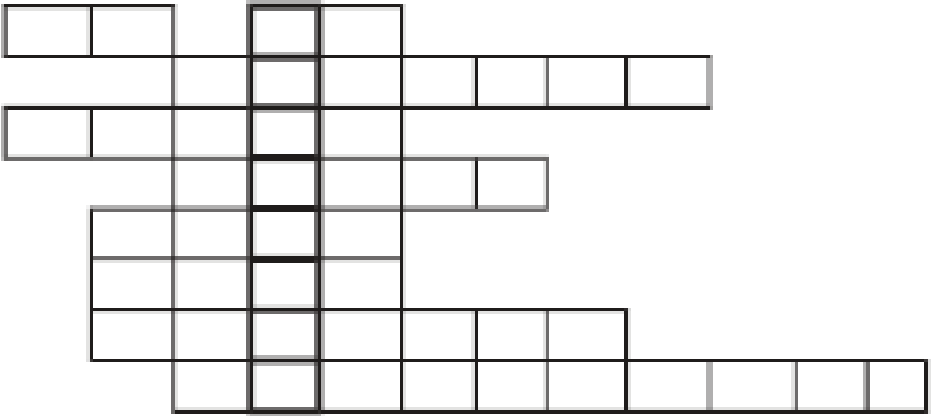
Sowa pojawia się również w Biblii. **Izajasz** przestrzega, że miasto **Babilon** zostanie opuszczone:

„Nigdy już nie będzie zamieszkaną i nie będzie w nim ludzi po wszystkie pokolenia(...) lecz dzięki zwierzęta będą tam miały leże, a ich domy będą pełne sów”.

Krzyżówka

Zakładana na bal maskowy na twarz

Duże biblijne miasto, które miało być opuszczone

Jaka jest sowa wg przysłowia

Zimowa, puszysta kołderka

Buduje gniazda, składa jajka i ma skrzydła

O jakim zwierzątku dziś mowa?

Autor cytowanego tekstu biblijnego

„Płomienny” gatunek sowy

